
VARIA

Maryla Bieniek-Majka¹

Losy zawodowe i edukacyjne absolwentów 2015 i 2016 roku Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy

1. Wstęp

Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy od kilku lat monitoruje losy zawodowe absolwentów. Do tej pory ukazywały się opracowania wyników badań przeprowadzanych na poziomie wydziałów i kierunków, a dopiero w poprzednim roku zaprezentowane zostały zagregowane dane dotyczące niemalże wszystkich kierunków studiów. Niniejszy raport, opierając się na wspomnianym badaniu², zawiera losy absolwentów z 2015 i 2016 roku.

2. Metodyka badań

Badanie obejmuje wszystkich absolwentów kończących studia w danym roku akademickim. Wystandardyzowany kwestionariusz ankiety, opracowany przez Międzywydziałowy Zakład Ewaluacji Jakości Kształcenia Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy, jest rozdawany w dniu absolutorium, w sześć miesięcy po ukończeniu studiów. Formularz zawiera pytania dotyczące: płci, miejsca zamieszkania, zatrudnienia, jego typu oraz zgodności z kierunkiem studiów, a także źródła otrzymanej oferty pracy, zadowolenia z niej, czy chęci jej zmiany. W formularzu zamieszczone są też pytania nawiązujące do otrzymanej gratyfikacji z tytułu ukończenia studiów oraz dalszych planów edukacyjnych.

W 2016 roku w wywiadzie ankietowym wzięło udział 166 absolwentów, co stanowi 30% uprawnionych do badania. Wielkość próby badawczej była zróżnicowa-

¹ Dr Maryla Bieniek-Majka – Instytut Nauk Ekonomicznych, Kujawsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Bydgoszczy.

² M. Bieniek-Majka, *Raport z badań „Losy zawodowe i edukacyjne absolwentów 2015 roku” Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy*, „Roczniki Ekonomiczne KPSW w Bydgoszczy” 2016, nr 9, s. 505-512.

na w zależności od kierunku i stanowiła od kilku procent na kierunku budownictwo i informatyka, do niemalże 40% w przypadku kierunku pedagogicznego. Pozyskane wyniki pozwalają na określenie sytuacji zawodowej absolwentów z 2016 roku oraz porównanie ich z absolwentami z 2015 roku.

3. Wyniki badań

Od ponad dwudziestu lat można zaobserwować w Polsce wiele zmian w zakresie kształcenia wyższego, jednak nie wszystkie one uwzględniały potrzeby rynku pracy w rozwijającej się rzeczywistości. Ma to istotny wpływ na jakość dostępnej oferty, a co za tym idzie na poziom przygotowania absolwentów do świadczenia usług na rzecz pracodawców³. Na początku XXI wieku wykształcenie wyższe nie jest wartością autoteliczną. Studenci nie uczą się tylko po to aby zdobyć nową wiedzę i wyższe wykształcenie, ale po to, aby zdobyte kwalifikacje i umiejętności umożliwiły im zatrudnienie i dalszy rozwój, dały szansę zdobycia pracy odpowiedniej do poziomu i kierunku, w którym się kształcili bowiem⁴ podstawowym zadaniem każdej szkoły zawodowej (uczelnie wyższe są także szkołami zawodowymi) jest przygotowanie absolwentów do podjęcia i wykonywania pracy zgodnie z potrzebami gospodarki⁵. Wykształcenie wyższe zrealizowane w ujęciu nowoczesnym nie jest obecnie gwarancją uzyskania zatrudnienia w wybranym przez absolwenta miejscu pracy, ale optymalizuje jego szanse konkurowania z absolwentami innych kierunków i uczelni. Studia wyższe podczas których wykładowcy rzetelnie wyposażają studentów w szerokim zakresie kompetencji i skutecznie inspirują do przyjmowania pożądaných postaw cenionych przez większość pracodawców w znacznym stopniu zwiększają perspektywy rozwoju ich karier na rynku pracy⁶. Ostatecznym celem studiów wyższych jest stworzenie szansy uzyskania lepszej, ciekawszej i lepiej płatnej pracy. Efekt ten jest przez ekonomistów nazywany wartością dodaną⁷. Odpowiedź na pytanie, czy taką wartość udało się osiągnąć absolwentom Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy będzie można uzyskać po analizie zaprezentowanych w tabeli 1.

Na ich podstawie można zauważyć, że odsetek zatrudnionych absolwentów z rocznika 2016 jest stosunkowo wysoki. Kształtuje się on na poziomie od 58% w przypadku absolwentów ekonomii studiów I stopnia, do 100% w przypadku absolwentów wydziału technicznego. Jest to potwierdzeniem opinii, że na rynku pracy jest większy popyt na absolwentów kierunków technicznych, niż pozostałych. Jednakże należy zauważyć, że największy przyrost (o 13 p. p.) zatrudnionych absolwentów z roku na rok zanotowano w przypadku absolwentów studiów pedagogicznych I stopnia.

³ P. Grudowski, K. Lewandowski, *Pojęcie jakości kształcenia i uwarunkowania jej kwantyfikacji w uczelniach wyższych*, „Zarządzanie i finanse” 2012, nr 3/1, s. 397-406.

⁴ U. Jeruszka, *Efektywność kształcenia w szkołach wyższych*, „Polityka Społeczna” 2011, nr 1, s. 1-7.

⁵ U. Jeruszka, *Metody badania jakości kształcenia w szkołach wyższych*, „Polityka Społeczna” 2006, nr 8, s. 14.

⁶ D. Piróg, *Usługi edukacyjne na poziomie akademickim w kontekście wymagań rynku pracy*, „Prace Komisji Geografii Przemysłu” 2011, nr 18, s. 29, 34.

⁷ M. Kabaj, *Nowe metody badania jakości i przydatności kształcenia w szkołach wyższych*, „Polityka społeczna” 2006, nr 5-6, s. 2.

Tabela 1. Struktura absolwentów z 2015 i 2016 roku według kierunków i stopni studiów oraz zatrudnienia

Kierunek studiów	Zatrudnienie				Forma zatrudnienia				
	tak		nie		umowa o pracę		umowa zlecenie/ dzieło		inne
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
administracja I stopnia	86	90	14	10	83	89	17	0	0
administracja II stopnia	82	89	18	11	91	88	3	0	6
budownictwo I stopnia	100	100	0	0	0	33	0	0	100
ekonomia I stopnia	bd	58	bd	42	bd	71	bd	14	Bd
ekonomia II stopnia	88	93	12	7	86	100	14	0	0
filologia I stopnia	86	91	14	9	100	90	17	0	0
geodezja i kartografia I stopnia	100	100	0	0	100	62	0	8	0
informatyka I stopnia	bd	100	bd	0	bd	100	bd	0	Bd
pedagogika I stopnia	71	84	29	16	80	72	20	14	0
pedagogika II stopnia	85	90	15	10	83	94	13	2	4
prawo (jednolite magisterskie)	bd	100	bd	0	bd	100	bd	0	Bd

Źródło: opracowanie własne na podstawie kwestionariuszy ankiet oraz M. Bieniek-Majka, *Raport z badań „Losy zawodowe i edukacyjne absolwentów 2015 roku” Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy*, „Roczniki Ekonomiczne KPSW w Bydgoszczy” 2016, nr9, s. 505-512.

Zmienna jest forma zatrudnienia absolwentów. W przypadku absolwentów ekonomii I stopnia możemy zauważyć łączenie form zatrudnienia przez jedną osobą (np. umowę o pracę z umową o dzieło). Odnotowano, że wśród absolwentów z 2016 roku w porównaniu do tych z 2015 roku popularność umów zlecenie i umów o dzieło zmniejszyła się. Największy odsetek sięgający poziomu 14% zanotowano w przypadku absolwentów studiów I stopnia ekonomii oraz pedagogiki. Spadek ten może wynikać ze zmian legislacyjnych dotyczących tak zwanych „umów śmieciowych”. W przypadku innych form zatrudnienia odnotowano wzrost popularności. Odsetek absolwentów tak zatrudnionych jest relatywnie wysoki w przypadku absolwentów budownictwa jak i geodezji i kartografii, a także ekonomii.

Tabela 2. Struktura absolwentów z 2015 i 2016 roku według kierunków i stopni studiów oraz źródła otrzymania oferty pracy

Kierunek studiów	od znajomych/ rodziny		z ogłoszenia		z Urzędu Pracy		inne
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
administracja I stopnia	33	0	50	45	0	22	0
administracja II stopnia	38	38	9	29	16	5	6
budownictwo I stopnia	0	33	0	0	0	0	100

c.d. Tabela 2.

Kierunek studiów	od znanych/ rodziny		z ogłoszenia		z Urzędu Pracy		inne
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
ekonomia I stopnia	bd	0	bd	57	bd	14	bd
ekonomia II stopnia	43	8	29	15	0	31	0
filologia I stopnia	17	0	17	0	17	0	0
geodezja i kartografia I stopnia	0	15	100	15	0	15	0
informatyka I stopnia	bd	0	bd	25	bd	0	bd
pedagogika I stopnia	40	38	40	14	0	5	0
pedagogika II stopnia	39	13	9	36	9	6	4
prawo (jednolite magisterskie)	bd	12	bd	12	bd	12	bd

Źródło: jak w tabeli 1.

Jak wynika z tabeli 2. źródłem pozyskania informacji o wakacie w dalszym ciągu najczęściej są ogłoszenia oraz polecenie przez osobę z grona rodziny bądź znanych. Jednakże można odnotować, że w porównaniu z zeszłym rokiem rola Urzędów Pracy w tym zakresie wzrosła. W 2016 roku w porównaniu z poprzednim okresem zwiększyły się wskazania innych, bliżej nieokreślonych źródeł pozyskania informacji o wakacie. W związku z powyższym w następnej edycji badania należałoby poprosić o dookreślenie tego źródła pozyskania informacji.

Tabela 3. Struktura absolwentów z 2015 i 2016 roku według zgodności wykonywanej pracy z ukończonym kierunkiem studiów oraz zadowolenia z pracy

Kierunek studiów	Praca				
	zgodna z kierunkiem studiów		satysfakcjonująca		chęć zmiany pracy
	2015	2016	2015	2016	2015
administracja I stopnia	66	67	67	87	50
administracja II stopnia	72	52	91	86	31
budownictwo I stopnia	50	33	100	100	0
ekonomia I stopnia	bd	86	bd	86	bd
ekonomia II stopnia	43	62	86	92	57
filologia I stopnia	33	80	83	80	33
geodezja i kartografia I stopnia	0	62	50	85	50
informatyka I stopnia	bd	75	bd	100	bd
pedagogika I stopnia	20	29	100	90	60
pedagogika II stopnia	83	63	87	89	17
prawo (jednolite magisterskie)	bd	38	bd	75	bd

Źródło: jak w tabeli 1.

Przyglądając się zgodności wykonywanej pracy z ukończonym kierunkiem studiów (tab. 3.) możemy zauważyć zmienność zarówno in plus jak i in minus. Absolwenci 2016 roku z kierunku ekonomia, filologia, geodezja i kartografia oraz pedagogicznych studiów pierwszego stopnia w większej części pracują zgodnie z ukończonym kierunkiem studiów niż ich koledzy sprzed roku. Natomiast absolwenci administracji i pedagogiki studiów drugiego stopnia oraz budownictwa częściej wykonują pracę niezgodną z ukończonym kierunkiem studiów. Niezależnie od zgodności wykonywanej pracy z kierunkiem ukończonych studiów absolwenci są zadowoleni z wykonywanej pracy i w większości nie myślą o jej zmianie. Zadowolenie z pracy deklaruje od 75% absolwentów prawa do 100% absolwentów budownictwa i informatyki. Deklarowana chęć zmiany pracy zmniejszyła się w porównaniu do zeszłego roku niezależnie od ukończonego kierunku i plasuje się na poziomie od 8% w przypadku absolwentów geodezji i kartografii do 46% absolwentów ekonomii studiów drugiego stopnia.

Tabela 4. Struktura absolwentów z 2015 i 2016 roku według zatrudnienia w trakcie i po ukończeniu studiów

Kierunek studiów	Zatrudnienie				Przyrost zatrudnienia po ukończeniu studiów
	w trakcie studiów		po studiach		
	2015	2016	2015	2016	2015
administracja I stopnia	71	70	86	90	15
administracja II stopnia	69	70	82	89	13
budownictwo I stopnia	100	67	100	100	0
ekonomia I stopnia	bd	66	bd	58	bd
ekonomia II stopnia	75	86	88	93	13
filologia I stopnia	86	82	86	91	0
geodezja i kartografia I stopnia	0	77	100	100	100
informatyka I stopnia	bd	75	bd	100	bd
pedagogika I stopnia	57	68	71	84	14
pedagogika II stopnia	81	77	85	90	4
prawo (jednolite magisterskie)	bd	100	bd	100	bd

Źródło: jak w tabeli 1.

Analizując dane dotyczące zatrudnienia w trakcie nauki jak i po jej ukończeniu (tab. 4.) można stwierdzić, że studia umożliwiły uzyskanie wspomnianej wcześniej wartości dodanej. Odsetek zatrudnionych po zakończeniu procesu kształcenia na danym etapie wzrósł niemal w każdym przypadku. Największe przyrosty można zauważyć wśród absolwentów kierunków technicznych: budownictwa o 33%, informatyki o 25%, geodezji i kartografii o 23%. Zanotowany spadek zatrudnienia po ukończeniu studiów w przypadku absolwentów ekonomii studiów pierwszego stopnia może być tylko chwilową anomalią wynikająca z tymczasowego braku zatrudnie-

nia, bądź dobrowolnego bycia biernym na rynku pracy. Biorąc pod uwagę iż jest to kierunek najbardziej sfeminizowany jest to prawdopodobne, gdyż ogólnie na rynku pracy odnotowuje się spadek aktywności zawodowej kobiet wynikający między innymi ze wzrostu świadczeń społecznych (np. z programu 500+).

Tabela 5. Struktura absolwentów z 2015 i 2016 roku według uzyskanej gratyfikacji po ukończeniu studiów

Kierunek studiów	awans na wyższe stanowisku		przeszeregowanie płacowe		nagroda		brak
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
administracja I stopnia	43	10	29	10	0	0	28
administracja II stopnia	15	36	15	16	8	28	62
budownictwo I stopnia	0	0	0	0	0	0	100
ekonomia I stopnia	bd	0	bd	17	bd	17	bd
ekonomia II stopnia	0	7	25	21	25	7	50
filologia I stopnia	14	0	0	10	0	20	86
geodezja i kartografia I stopnia	0	23	0	23	0	0	100
informatyka I stopnia	bd	0	bd	50	bd	0	bd
pedagogika I stopnia	0	29	14	19	14	5	72
pedagogika II stopnia	26	31	30	17	4	9	48
prawo (jednolite magisterskie)	bd	25	bd	0	bd	13	bd

Źródło: jak w tabeli 1.

Niepokojący jest fakt utrzymującego się braku uzyskania jakiegokolwiek gratyfikacji w pracy wynikającej z podwyższenia poziomu wykształcenia i posiadanych kwalifikacji. Tylko w przypadku absolwentów studiów drugiego stopnia administracji i pedagogiki o braku gratyfikacji mówi mniej niż połowa absolwentów. Pozostali respondenci w zdecydowanej większości nie otrzymali żadnej korzyści wynikającej z faktu ukończenia studiów. Kolejną zastanawiającą rzeczą jest brak spójności pomiędzy przeszeregowaniem na wyższe stanowisko, a wzrostem wynagrodzenia. Najbardziej widoczne jest to w przypadku absolwentów studiów drugiego stopnia, którzy uzyskali w jednej trzeciej awans na wyższe stanowisko, a tylko w przypadku kilkunastu procent badanych związane to było ze wzrostem płacy.

Z badań przeprowadzonych w 2015 roku na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii wśród studentów ostatniego roku (dzisiejszych absolwentów) wynikało, że niezależnie od kierunku i stopnia realizowanych studiów oczekiwali oni przede wszystkim gratyfikacji na płaszczyźnie zawodowej (awansu, przeszeregowania płacowego, zmiany pracy). W rzeczywistości oczekiwania te zostały tylko połowicznie zrealizowane. Dla przykładu na awans liczyło w zależności od kierunku od 30-60% studentów, a uzyskało go od 0-30%. Najmniejszą rozbieżność (tylko 10%) pomiędzy oczekiwaniami, a spełnieniem zanotowano wśród magistrów z kierunku admini-

stracja⁸. Niewątpliwie niespełnione oczekiwania mogą być destymulantą w procesie podejmowania decyzji dotyczącej podwyższania poziomu swojego wykształcenia wśród najbliższych z otoczenia badanych respondentów.

Tabela 6. Struktura absolwentów z 2015 i 2016 roku według planów dalszej edukacji

Kierunek studiów	studia III stopnia		studia II stopnia w KPSW		studia II stopnia na innej uczelni		studia podyplomowe w KPSW		studia podyplomowe		inne np. kursy
	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
administracja I stopnia	nd	nd	29	25	14	0	0	0	14	0	29
administracja II stopnia	3	7	nd	nd	nd	0	15	7	8	30	44
budownictwo I stopnia	nd	nd	0	0	50	33	0	0	0	0	50
ekonomia I stopnia	nd	nd	bd	57	bd	43	bd	0	bd	0	bd
ekonomia II stopnia	13	0	nd	nd	nd	0	26	7	0	14	63
filologia I stopnia	nd	nd	29	18	29	0	43	0	0	0	14
geodezja i kartografia I stopnia	nd	nd	0	0	50	38	0	0	0	8	50
informatyka I stopnia	nd	nd	bd	0	bd	0	bd	0	bd	0	bd
pedagogika I stopnia	nd	nd	43	29	43	6	14	4	0	8	0
pedagogika II stopnia	0	0	nd	nd	nd	0	41	3	15	18	22
prawo (jednolite magisterskie)	bd	38	nd	nd	bd	0	bd	0	bd	13	bd

Źródło: jak w tabeli 1.

Porównując dalsze plany edukacyjne absolwentów (tab. 6.) można niestety zauważyć, że spadło zainteresowanie podjęciem studiów na wyższym poziomie. Może to wynikać z faktu, że badani absolwenci charakteryzowali się stosunkowo wysokim poziomem zatrudnienia podczas studiów, a ich ukończenie, mimo wzrostu zatrudnienia po studiach, nie wiązało się bezpośrednio z dodatkową gratyfikacją wynikającą z uzyskania wyższego wykształcenia. Wyjątek stanowią pierwsi absolwenci prawa, którzy w niemal 40% zamierzają podjąć studia doktoranckie. Natomiast można zauważyć wzrost zainteresowania studiami podyplomowymi, czy kursami dokształcającymi. Pozwala to na wysunięcie wniosku iż ukończenie studiów pierwszego stopnia nadające status wyższego wykształcenia dla badanych respondentów może być wystarczające, a doskonalenie i poszerzanie zakresu kompetencji zamierzają uzyskać za pomocą krótszych form, jakimi są właśnie studia podyplomowe czy kursy.

⁸ M. Bieniek-Majka, *Raport z badań dotyczących oceny jakości kształcenia i przydatności oferty edukacyjnej Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy*, „Studia z zakresu nauk prawnoustrojowych. Miscellanea” 2016, Tom VI, s. 357-368.

Tabela 7. Struktura absolwentów z 2015 i 2016 roku według płci i miejsca zamieszkania

Kierunek studiów	2015		2016		2015		2016
	Kobieta	Mężczyzna	Kobieta	Mężczyzna	Miasto	Wieś	Miasto
administracja I stopnia	43	57	90	10	43	57	40
administracja II stopnia	90	10	74	26	36	64	52
budownictwo I stopnia	50	50	0	100	0	100	33
ekonomia I stopnia	bd	bd	92	8	bd	bd	25
ekonomia II stopnia	100	0	86	14	63	47	57
filologia I stopnia	71	29	91	9	43	57	55
geodezja i kartografia I stopnia	100	0	62	38	100	0	23
informatyka I stopnia	bd	bd	0	100	bd	bd	50
pedagogika I stopnia	100	0	92	8	71	29	64
pedagogika II stopnia	89	11	87	13	48	52	69
prawo (jednolite magisterskie)	bd	bd	75	25	bd	bd	88

Źródło: jak w tabeli 1.

Podsumowując należy zauważyć, że struktura absolwentów według płci i miejsca zamieszkania uległa zmianie. Zwiększyła się ilość mężczyzn kończących studia, a także wzrosła liczba studentów pochodzących z miasta. Można więc wysunąć wniosek iż na podniesienie atrakcyjności na rynku pracy absolwenta oprócz podniesionych kompetencji zawodowych może mieć wpływ większa dostępność do rynku pracy.

4. Zakończenie

Celem badania było określenie, czy absolwenci Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy uzyskali wartość dodaną w postaci uzyskania szansy zatrudnienia i satysfakcji z pracy. Na podstawie zaprezentowanych wyników można przyjąć zasadność tego stwierdzenia gdyż:

- wzrósł udział zatrudnionych absolwentów
- zwiększył się przyrost zatrudnienia po ukończeniu studiów,
- wzrosła średnia zatrudnienia absolwentów zgodnie z ukończonym kierunkiem studiów,
- zmniejszył się udział absolwentów zgłaszających chęć zmiany pracy
- poziom zadowolenia z pracy utrzymuje się na relatywnie wysokim poziomie.

Uzyskane wyniki są satysfakcjonujące, jednakże winny być motywujące do dalszej obserwacji rynku pracy i uwzględniania jego potrzeb w uaktualnianiu oferty kształcenia proponowanej przez Kujawsko-Pomorską Szkołę Wyższą w Bydgoszczy.

Bibliografia

- Bieniek-Majka M., *Raport z badań dotyczących oceny jakości kształcenia i przydatności oferty edukacyjnej Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy*, „Studia z zakresu nauk prawnoustrojowych. Miscellanea” 2016, Tom VI.
- Bieniek-Majka M., *Raport z badań „Losy zawodowe i edukacyjne absolwentów 2015 roku” Kujawsko-Pomorskiej Szkoły Wyższej w Bydgoszczy*, „Roczniki Ekonomiczne KPSW w Bydgoszczy” 2016, nr 9.
- Grudowski P, Lewandowski K., *Pojęcie jakości kształcenia i uwarunkowania jej kwantyfikacji w uczelniach wyższych*, „Zarządzanie i finanse” 2012, nr 3/1.
- Jeruszka U., *Efektywność kształcenia w szkołach wyższych*, „Polityka Społeczna” 2011, nr 1.
- Jeruszka U., *Metody badania jakości kształcenia w szkołach wyższych*, „Polityka Społeczna” 2006, nr 8.
- Kabaj M., *Nowe metody badania jakości i przydatności kształcenia w szkołach wyższych*, „Polityka społeczna” 2006, nr 5-6.
- Piróg D., *Usługi edukacyjne na poziomie akademickim w kontekście wymagań rynku pracy*, „Prace Komisji Geografii Przemysłu” 2011, nr 18.